

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Radana Malíka a soudců JUDr. Petra Mikeše, Ph.D., a JUDr. Barbary Pořízkové v právní věci žalobce: **BERG QUELLE s.r.o., v likvidaci (dříve BERG QUELLE s.r.o.),** se sídlem Zahradní 1455/1, Bruntál, zast. JUDr. Matějem Sedláčkem, patentovým zástupcem se sídlem Pod Pekařkou 107/1, Praha 4, proti žalovanému: **Úřad průmyslového vlastnictví,** se sídlem Antonína Čermáka 1057/2a, Praha 6, proti rozhodnutí předsedy žalovaného ze dne 22. 3. 2012, č. j. O-112474/D72947/2011/ÚPV, za účasti osoby zúčastněné na řízení: **I. P.**, zast. JUDr. Robertem Jehnem, advokátem se sídlem Washingtonova 1567/25, Praha 1, v řízení o kasačních stížnostech žalovaného a osoby zúčastněné na řízení proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 31. 3. 2015, č. j. 8 A 63/2012 – 77,

takto:

Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 31. 3. 2015, č. j. 8 A 63/2012 – 77, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

[1] Podanou kasační stížností se žalovaný a osoba zúčastněná na řízení (dále společně též jako „stěžovatelé“) domáhají zrušení v záhlaví označeného rozsudku Městského soudu v Praze (dále jen „městský soud“), kterým bylo zrušeno rozhodnutí předsedy žalovaného uvedené v záhlaví podle § 78 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“). Napadeným rozhodnutím předseda žalovaného zamítl rozklad žalobce a potvrdil prvostupňové rozhodnutí žalovaného ze dne 31. 10. 2011, č. j. O-112474/D016245/2011/ÚPV, kterým byl zamítnut návrh žalobce za zrušení kombinované ochranné známky č. 200731 ve znění „NATURAL PRODUCT HORSKÝ PRAMEN“ (dále jen „ochranná známka NPHP“), která byla ve vlastnictví společnosti HORSKÝ PRAMEN spol. s r.o., Opava (dále jen „společnost HP“), která ji v roce 2012 převedla na osobu zúčastněnou na řízení.

[2] Ochranná známka NPHP byla zapsána žalovaným dne 26. 5. 1997 do rejstříku ochranných známek. Dne 11. 1. 1999 byla uzavřena mezi společností HP a společností Jesenické prameny, s.r.o. smlouva o převodu práv k ochranné známce. Další smlouva o převodu práv k ochranné známce byla uzavřena dne 1. 4. 2001 mezi společnostmi Jesenické prameny, s.r.o. a Jesenické prameny Nová Pláň, a.s. Tento poslední vlastník se s účinností ke dni 12. 5. 2004 práv k ochranné známce NPHP vzdal, na základě čehož žalovaný vymazal ochrannou známku NPHP z rejstříku ochranných známek. Žalobou ze dne 22. 10. 2004 se správkyně konkurzní podstaty úpadce společnosti HP domáhala určení, že úpadce je vlastníkem ochranné známky NPHP a nikdy jím být nepřestal. Rozsudkem Krajského soudu v Ostravě ze dne 13. 11. 2009, č. j. 5 Cm 88/2004 – 177, ve spojení s rozsudkem Vrchního soudu v Olomouci ze dne 21. 10. 2010, č. j. 4 Cmo 163/2010 – 236, bylo určeno, že společnost HP byla po celou dobu od 26. 5. 1997 vlastníkem ochranné známky NPHP. Soudy k tomuto závěru dospěly z důvodu, že smlouva o převodu práv k ochranné známce z 11. 1. 1999 byla absolutně neplatným právním úkonem pro neurčitost podmínek převodu. Na základě těchto rozsudků dne 23. 2. 2011 provedl žalovaný obnovu zápisu ochranné známky NPHP a zapsal jako vlastníka společnost HP.

[3] Žalobce podal dne 15. 3. 2011 návrh na zrušení ochranné známky NPHP z důvodu jejího neužívání podle § 31 odst. 1 písm. a) zákona č. 441/2003 Sb., o ochranných známkách a o změně zákona č. 6/2002 Sb., o soudech, soudcích, přísedících a státní správě soudů a o změně některých dalších zákonů (zákon o soudech a soudcích), ve znění pozdějších předpisů, (zákon o ochranných známkách), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o ochranných známkách“). Tento návrh byl zamítnut. Žalovaný dospěl k závěru, že § 31 odst. 1 písm. a) zákona o ochranných známkách je třeba vykládat tak, že období 5 let neužívání tam uvedené je období posledních 5 let počítané nazpět od doby zahájení řízení. Po tuto dobu existovaly důvody ospravedlňující neužívání známky, neboť známka byla vedena jako zaniklá a společnost HP se v dané době domáhala svých práv k ní. Žalovanému nepřísluší hodnotit okolnosti, které zapříčinily neplatnost smlouvy, hlavní je snaha vlastníka o nápravu.

[4] V žalobou napadeném rozhodnutí na základě rozkladu podaného žalobcem žalovaný dovodil, že společnost HP nemohla známku užívat ani jako nezapsané označení nebo poskytnout licenci, neboť v rozhodné době bylo v rejstříku ochranných známek zapsáno 13 ochranných známek jiných vlastníků, které byly obdobné ochranné známce NPHP. Společnost HP nesledovala spekulativní úmysly, ale šlo o dohodnutou ekonomickou transakci. Dále se vyjádřil k tomu, že vyhláška Ministerstva zdravotnictví č. 275/2004 Sb, na kterou poukazoval žalobce, nepředstavuje rozpor s § 4 písm. l) zákona o ochranných známkách. Důvody neužívání ochranné známky NPHP byly právním následkem celé řady skutkových i právních okolností.

[5] Podle městského soudu však důvody k tomu, aby ochranná známka NPHP nebyla používána, nebyly řádné. Svým vlastním rozhodnutím se společnost HP ochranné známky vzdala tím, že ji smlouvou o převodu práv k ochranné známce ze dne 11. 1. 1999 převedla na další subjekt. Tato smlouva sice byla shledána později neplatnou, nicméně pro nyní posuzovanou věc bylo podstatné pouze to, že se společnost HP rozhodla známku převést. Takovéto jednání nelze považovat za řádný důvod neužívání. Za ten by bylo možné považovat pouze takový, který nastane nezávisle na vůli majitele ochranné známky.

II. Obsah kasační stížnosti, vyjádření účastníků

[6] Proti rozsudku městského soudu podali stěžovatelé kasační stížnosti, v nichž uplatňují stížnostní důvody podle § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) s. ř. s.

[7] Žalovaný v prvé řadě namítá nepřezkoumatelnost rozsudku pro nesrozumitelnost, neboť soud konstatoval, že známka měla být vlastníkem užívána, avšak vyhnul se odpovědi na logickou otázku, na jakém právním základu měl známku užívat, pokud nebyl zapsaným vlastníkem a nebyla uzavřena žádná licenční smlouva.

[8] Do právní moci rozhodnutí obecných soudů se společnost HP chovala tak, jako by ochranná známka byla převedena platně, tj. oprávněný vlastník respektoval práva domnělého vlastníka k ochranné známce. Jednání nepravého majitele ochranné známky pak lze hodnotit jako jednání, které obcházelo zákon, neboť si zaregistroval několik kombinovaných ochranných známek, jež obsahují dominantní grafický znak, který je chráněn ochrannou známkou NPHP, a následně se práv k této ochranné známce vzdal. Pokud známka není v držení svého vlastníka a nenasvědčuje tomu rejstříkový stav, je nezbytné tolerovat její neužívání. Neexistence právního základu pro užívání je dostatečným liberačním důvodem.

[9] Žalovaný proto navrhl rozsudek městského soudu zrušit.

[10] Osoba zúčastněná na řízení ve své kasační stížnosti sice souhlasí s městským soudem v tom, že společnost HP měla zájem ochrannou známku NPHP převést na jiný subjekt, nicméně k tomu pro neplatnost smlouvy nedošlo. Soud posvětil postup nabyvatelů, kteří mezi sebou postupně ochrannou známku převedli, druhý z nich si přihlásil odvozené ochranné známky a následně se ochranné známky NPHP vzdal. Společnost HP nemohla ochrannou známku používat, neboť hrozil zásah do práv vlastníků zaměnitelných zapsaných ochranných známek. Závěr městského soudu vede k absurdním závěrům, že po vítězství ve sporu o neplatnost převodu ochranné známky po 5 letech sporů by převodce musel vrátit cenu za převod ochranné známky, ale jemu by mohla být známka obratem zrušena pro její neužívání, ačkoliv by ani neplatnost známky nezavinil. Vzniklý stav je v daném případě proto třeba považovat za řádný důvod pro neužívání ochranné známky.

[11] Osoba zúčastněná na řízení dále namítla, že městský soud vyšel ze skutečnosti, která nemá oporu ve spise. V odůvodnění uvedl, že je nesporné, že ochranná známka NPHP nebyla nikdy užívána. Nic takového však ze spisu nevyplývá. V řízení před žalovaným bylo posuzováno pouze období 5 let předcházející zahájení řízení o zrušení ochranné známky. Rozhodně z něj nevyplývá, že by známka nebyla užívána nikdy.

[12] Žalobce se ve svém vyjádření ke kasačním stížnostem plně ztotožnil se závěry městského soudu. Za liberační důvod pro neužívání lze označit pouze takový, který vznikl nezávisle na vůli vlastníka ochranné známky, zejména nezaviněná nemožnost vyrábět výrobky či poskytovat služby, pro něž byla ochranná známka zapsána, např. z důvodu vyšší moci. Uzavření neplatné smlouvy o převodu ochranné známky vlastním zaviněním mezi takové důvody zcela jistě řadit nelze. Na počátku řady skutkových i právních

okolností, které vyústily v dočasný zánik napadené ochranné známky, stálo pochybení jejího vlastníka při převodu. Žalobce považuje za zcela nesmyslné, aby označení, které téměř 20 let nebylo užíváno, bylo i nadále chráněno. Navrhl proto zamítnutí kasačních stížností.

[13] Vzhledem k tomu, že Nejvyšší správní soud dospěl při předběžném posouzení věci k závěru, že pro posouzení věci může být podstatné to, zda byl žalobce k podání žaloby oprávněn podle § 65 odst. 1 nebo podle § 65 odst. 2 s. ř. s., což by mohlo mít vliv na rozsah přípustnosti žaloby, dal účastníkům možnost se k této otázce vyjádřit.

[14] Žalovaný k tomu uvedl, že návrh na zrušení ochranné známky podle § 31 odst. 1 písm. a) zákona o ochranných známkách může podat kterákoliv třetí osoba, aniž by musela prokazovat právní zájem na jejím zrušení. Průkaz zásahu do přesně specifikovaných veřejných subjektivních práv není podmínkou řízení před správním soudem, nýbrž otázkou posouzení důvodnosti žaloby. Do veřejných subjektivních práv žalobce zasaženo nebylo, neboť napadené správní rozhodnutí se v jeho právní sféře nikterak neodrazilo.
[15] Osoba zúčastněná na řízení sdělila, že žalobce byl legitimován k podání žaloby podle § 65 odst. 2 s. ř. s., neboť sice byl účastníkem správního řízení, ale v řízení nebylo rozhodováno o jeho hmotných právech. K tomu odkázal na judikaturu Nejvyššího správního soudu, podle níž je navrhovatel zrušení ochranné známky podle § 31 zákona o ochranných známkách legitimován k podání žaloby podle § 65 odst. 2 s. ř. s. a v takovém případě mu náleží namítat toliko porušení jeho procesních práv. Z námitek uplatněných v žalobě se procesních práv dotýká pouze jediná a to nedostatečné odůvodnění napadaného rozhodnutí, proč považoval žalovaný předložené skutečnosti za ospravedlňující neužívání ochranné známky. Tou se však městský soud nezabýval. Odůvodnění žalovaného je však v této otázce rozsáhlé a srozumitelné.

[16] Žalobce sdělil, že byl rozhodnutím nepochybně zkrácen na svých právech, neboť žalovaný ponechal v platnosti ochrannou známku NPHP, která nebyla za celou dobu své existence používána a splňuje proto všechny podmínky pro zrušení. Žalobce v důsledku tohoto rozhodnutí nemůže předmětné označení ani označení s ním zaměnitelná užívat pro zapsané výrobky, popř. si je sám registrovat jako ochrannou známku. Brání mu v užívání a registraci označení, které by dle platné právní úpravy nemělo být chráněno. Z výše uvedených důvodů je přesvědčen, že byl k podání žaloby plně oprávněn, a to zejména dle § 65 odst. 1 s. ř. s.

III. Posouzení Nejvyšším správním soudem

[17] Nejvyšší správní soud posoudil formální náležitosti kasačních stížností a shledal, že byly podány včas, jde o rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost přípustná, osoba zúčastněná na řízení je zastoupena advokátem a za žalovaného jedná zaměstnanec s požadovaným vzděláním (§ 105 odst. 2 s. ř. s.). Poté přezkoumal napadený rozsudek městského soudu v rozsahu kasačních stížností a v rámci uplatněných důvodů (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.), ověřil při tom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti, a dospěl k závěru, že kasační stížnost je důvodná.

[18] Jak již bylo uvedeno v bodu [13], Nejvyšší správní soud se v prvé řadě zabýval tím, v jakém rozsahu byl vůbec městský soud oprávněn žalobu projednat s ohledem na postavení žalobce.

[19] Podle § 31 odst. 1 písm. a) zákona o ochranných známkách platí: „*Úřad zruší ochrannou známku v řízení zahájeném* ***na návrh třetí osoby****, jestliže a) ochranná známka nebyla po nepřetržitou dobu 5 let řádně užívána pro výrobky nebo služby, pro které je zapsána, a pro neužívání neexistují řádné důvody; k užívání, které bylo zahájeno, popřípadě v němž bylo pokračováno po pětiletém neužívání ochranné známky ve lhůtě 3 měsíců před podáním návrhu, se nepřihlíží, pokud přípravy pro započetí užívání nebo pokračování v užívání nastaly až poté, co se vlastník dozvěděl o tom, že by mohl být podán návrh na zrušení ochranné známky,* [...]“

[20] Uvedené ustanovení tedy dává kterékoliv osobě právo zahájit řízení o zrušení ochranné známky, aniž by musela prokazovat právní zájem na takovém zrušení, a takovou osobu je nutné po podání návrhu považovat za účastníka řízení [viz § 27 odst. 1 písm. a) zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu, ve znění pozdějších předpisů].

[21] Podle § 65 odst. 1 a 2 s. ř. s. platí: „*(1) Kdo tvrdí, že byl na svých právech zkrácen přímo nebo v důsledku porušení svých práv v předcházejícím řízení úkonem správního orgánu, jímž se zakládají, mění, ruší nebo závazně určují jeho práva nebo povinnosti, (dále jen "rozhodnutí"), může se žalobou domáhat zrušení takového rozhodnutí, popřípadě vyslovení jeho nicotnosti, nestanoví-li tento nebo zvláštní zákon jinak. (2) Žalobu proti rozhodnutí správního orgánu může podat i účastník řízení před správním orgánem, který není k žalobě oprávněn podle odstavce 1, tvrdí-li, že postupem správního orgánu byl zkrácen na právech, která jemu příslušejí, takovým způsobem, že to mohlo mít za následek nezákonné rozhodnutí.*“

[22] Žalobce v žalobě netvrdil, že by napadené rozhodnutí žalovaného zakládalo, měnilo, rušilo nebo závazně určovalo jeho práva nebo povinnosti. Pokud nyní uvádí, že mu rozhodnutí brání v užívání a registraci označení shodného s ochrannou známkou NPHP, pak jde o důvod, který není podle § 104 odst. 4 s. ř. s. přípustný, neboť mu nic nebránilo uplatnit tuto argumentaci již v řízení před městským soudem (viz obdobně rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 9. 2015, č. j. 2 As 158/2015 – 56). Žalobce tedy nebyl oprávněn k podání žaloby podle § 65 odst. 1 s. ř. s.

[23] Žalobce byl nicméně účastníkem řízení před žalovaným, a byl proto oprávněn podat žalobu podle § 65 odst. 2 s. ř. s. (k tomuto závěru shodně viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 2. 2008, č. j. 3 As 56/2007 – 108).

[24] Žalobci aktivně legitimovaní podle § 65 odst. 2 s. ř. s. jsou omezeni v rozsahu a důvodech, z nichž mohou napadat rozhodnutí správního orgánu. Toto omezení je definováno jako „*práva, která jemu* (žalobci) *příslušejí*“. Vzhledem k tomu, že takovému žalobci nenáleží hmotná práva, je oprávněn namítat toliko porušení svých procesních práv. K tomu, o jaká práva jde, se judikatura správních soudů opakovaně vyjadřovala. Tradičně jsou za taková práva považována procesní práva účastníka řízení, tedy například právo navrhovat provedení důkazů správnímu orgánu, právo seznamovat se s provedenými důkazy a právo činit v průběhu správního řízení vůči správnímu orgánu a jeho postupu vyjádření. Vedle těchto „klasických“ procesních práv náleží do této kategorie i práva další

jako je právo na to, aby správní orgán zjistil přesně a úplně skutečný stav věci a za tím účelem si opatřil potřebné podklady pro rozhodnutí, právo na to, aby rozhodnutí správního orgánu vycházelo ze skutkového stavu, který má oporu ve spisech. Rovněž jim přísluší právo na to, aby se správní orgány řádně vypořádaly se žalobcem uplatněnými námitkami i odvolacími důvody. Naopak tito žalobci nejsou oprávněni vznášet námitky do nesprávného hmotněprávního posouzení věci. K tomu srovnej například rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 10. 2004, č. j. 6 A 49/2002 – 41, ze dne 19. 10. 2007, č. j. 4 As 69/2006 – 103, ze dne 18. 9. 2013, č. j. 9 As 173/2012 - 65, ze dne 26. 2. 2015, č. j. 5 As 139/2014 – 21, publ. pod č. 3217/2015 Sb. NSS, nebo shora citovaný rozsudek sp. zn. 2 As 158/2015.

[25] Pokud městský soud za této situace věcně posoudil žalobní námitku nesprávného hmotněprávního posouzení věci, pak nebyl příslušný tuto otázku projednat (viz shodně shora citovaný rozsudek sp. zn. 9 As 173/2012). Zatížil proto své rozhodnutí vadou, která mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí ve věci samé [§ 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.], k čemuž je Nejvyšší správní soud povinen přihlížet i bez návrhu (§ 109 odst. 4 s. ř. s.).

[26] Žalobce se však v žalobě neomezil pouze na hmotněprávní námitky, ale vznesl i námitky týkající se jeho procesních práv, konkrétně na přezkoumatelné odůvodnění rozhodnutí, včetně vypořádání námitek žalobce. První taková námitka spočívala v tom, že žalovaný zcela nedostatečně odůvodnil, proč považuje vlastníkem předložené skutečnosti za ospravedlňující neužívání ochranné známky, když uvedl jen jejich výčet. Dále namítal, že žalovaný se nedostatečně vyjádřil k rozporu zápisu napadené ochranné známky s vyhláškou Ministerstva zdravotnictví č. 275/2004 Sb. Tyto námitky tedy přípustné byly, nicméně městský soud se jimi nezabýval.

[27] Tím zatížil své rozhodnutí vadou nepřezkoumatelnosti. Z rozsudku nelze seznat, jak na shora uvedenou žalobní argumentaci městský soud nahlížel, tj. zda tyto námitky považoval za důvodné či nedůvodné. Jak již Nejvyšší správní soud konstatoval v rozsudku ze dne 14. 7. 2005, č. j. 2 Afs 24/2005 - 44 (publ. pod č. 689/2005 Sb. NSS): „*není-li z odůvodnění napadeného rozsudku krajského soudu zřejmé, proč soud nepovažoval za důvodnou právní argumentaci účastníka řízení v žalobě a proč žalobní námitky účastníka považuje za liché, mylné nebo vyvrácené, nutno pokládat takové rozhodnutí za nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů ve smyslu § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. […]*“ Citovaným nedostatkem napadený rozsudek trpí. I k této vadě byl Nejvyšší správní soud povinen přihlížet i bez návrhu (§ 109 odst. 4 s. ř. s.).

[28] Námitky stěžovatelů směřovaly do rozhodovacích důvodů městského soudu, které však nebyl soud oprávněn učinit. Vzhledem k tomu se jimi nemohl zabývat ani Nejvyšší správní soud.

IV. Závěr a náklady řízení

[29] Nejvyšší správní soud tedy dospěl k závěru, že kasační stížnosti byly důvodné, byť z jiných než stěžovateli původně uváděných důvodů. Napadený rozsudek městského soudu proto dle § 110 odst. 1, věty první, s. ř. s. zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení, v němž je v souladu s ustanovením § 110 odst. 4 s. ř. s. právními závěry uvedenými

v tomto rozsudku vázán. Bude se tedy muset vypořádat se vznesenými námitkami žalobce, které se týkají jeho procesních práv, a naopak nebude oprávněn zabývat se námitkami týkajícími se hmotněprávního posouzení věci žalovaným.

[30] S ohledem na § 109 odst. 3 s. ř. s. byl zrušen nejen výrok I. napadeného rozsudku o zrušení rozhodnutí žalovaného, ale spolu s ním i výrok II. o náhradě nákladů řízení, neboť je na výroku I. závislý. O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti rozhodne v souladu s § 110 odst. 3, větou první, s. ř. s. městský soud v novém rozhodnutí.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 2. června 2016

JUDr. Radan Malík
předseda senátu